

931**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA¹⁾**

z dnia 13 lipca 2006 r.

w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień

Na podstawie art. 27 ust. 13 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 oraz z 2006 r. Nr 66, poz. 469 i Nr 120, poz. 826) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wymagania, jakie powinny spełniać podmioty prowadzące szkolenia w dziedzinie uzależnień;
- 2) ramowe programy szkoleń w dziedzinie uzależnień;
- 3) tryb i sposób przeprowadzania egzaminu końcowego;
- 4) skład komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin końcowy;
- 5) wzory certyfikatów: instruktora terapii uzależnień i specjalisty terapii uzależnień.

§ 2. 1. Podmiot prowadzący szkolenia w dziedzinie uzależnień jest obowiązany:

- 1) zapewnić bazę dydaktyczną o strukturze dostosowanej do liczby uczestników szkolenia, w tym:
 - a) sale wykładowe,
 - b) sale do prowadzenia warsztatów,
 - c) środki dydaktyczne, w szczególności takie jak: rzutnik multimedialny, rzutnik slajdów, magnetowid lub odtwarzacz dvd;
- 2) prowadzić dokumentację przebiegu procesu rekrutacji uczestników szkolenia.

2. Podmiot prowadzący szkolenia w dziedzinie uzależnień zapewnia kadrę dydaktyczną, w której co najmniej 60 % osób realizujących program szkolenia, o którym mowa w § 3, posiada certyfikat specjalisty terapii uzależnień w dziedzinie uzależnienia od narkotyków oraz co najmniej 7-letni staż pracy w terapii osób uzależnionych, a pozostałe osoby posiadają kwalifikacje w dziedzinie psychologii, medycyny, pedagogiki, filozofii, resocjalizacji, socjologii, pracy socjalnej, nauk o rodzinie lub teologii.

§ 3. Ramowy program szkolenia instruktora terapii uzależnień oraz specjalisty terapii uzależnień został określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 4. 1. Szkolenie w dziedzinie uzależnień kończy się egzaminem przeprowadzanym przez komisję egzami-

nacyjną, zwaną dalej „komisją”, powoływaną przez Dyrektora Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „Biurem”, na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenie w dziedzinie uzależnień.

2. W skład komisji wchodzi:

- 1) dwaj przedstawiciele podmiotu prowadzącego szkolenie w dziedzinie uzależnień;
- 2) dwaj przedstawiciele Biura.

3. Przewodniczącemu komisji wskazuje Dyrektor Biura spośród osób, o których mowa w ust. 2 pkt 2.

4. Z dniem zakończenia egzaminu końcowego komisja ulega rozwiązaniu.

§ 5. 1. Część pisemna egzaminu końcowego obejmuje sprawdzian testowy z zagadnień teoretycznych.

2. Część ustna egzaminu końcowego obejmuje sprawdzian umiejętności nabytych przez osobę przystępującą do egzaminu, zwaną dalej „zdającym”, niezbędnych do prowadzenia rehabilitacji osób uzależnionych i polegający na przygotowaniu studium przypadku i przedstawieniu go przed komisją oraz ustnej odpowiedzi na pytania zadawane przez członków komisji.

3. Warunkiem przystąpienia do części ustnej egzaminu końcowego jest uzyskanie oceny pozytywnej z części pisemnej egzaminu końcowego.

4. Zdający, który uzyskał ocenę negatywną z części pisemnej lub ustnej egzaminu końcowego, może przystąpić do egzaminu poprawkowego.

5. W przypadku uzyskania negatywnej oceny z części ustnej egzaminu końcowego powtarza się tylko tę część egzaminu.

6. Termin egzaminu poprawkowego może być wyznaczony nie wcześniej niż po upływie dwóch tygodni od dnia niezdania egzaminu końcowego.

§ 6. 1. Członkowie komisji decydują większością głosów o ocenie zdającego. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego komisji.

2. Przy ocenie zdającego stosuje się następujące oceny:

- 1) pozytywną albo
- 2) negatywną.

§ 7. Podczas egzaminu końcowego, po uzyskaniu zgody komisji i zdającego, może być obecny, w charakterze obserwatora, przedstawiciel podmiotu zatrudniającego zdającego.

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej — zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 2005 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 220, poz. 1901).

§ 8. 1. Komisja sporządza protokół z egzaminu końcowego, w którego treści zamieszcza się następujące informacje:

- 1) imię i nazwisko zdającego;
- 2) nazwisko rodowe zdającego;
- 3) datę urodzenia zdającego;
- 4) wykształcenie zdającego;
- 5) skład komisji, w tym wskazanie przewodniczącego komisji;
- 6) datę przystąpienia do egzaminu pisemnego;
- 7) ocenę z egzaminu pisemnego;
- 8) datę przystąpienia do egzaminu ustnego;
- 9) ocenę z egzaminu ustnego;
- 10) informację komisji o przebiegu egzaminu końcowego.

2. Przewodniczący komisji przekazuje protokół Dyrektorowi Biura.

§ 9. 1. Dokumentem potwierdzającym ukończenie szkolenia w dziedzinie uzależnień jest certyfikat instruktora terapii uzależnień lub certyfikat specjalisty terapii uzależnień, wydawany przez Biuro.

2. Wzór certyfikatu specjalisty terapii uzależnień został określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

3. Wzór certyfikatu instruktora terapii uzależnień został określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Zdrowia: *Z. Religa*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 lipca 2006 r. (poz. 931)

Załącznik nr 1

RAMOWY PROGRAM SZKOLENIA INSTRUKTORA TERAPII UZALEŻNIEŃ ORAZ SPECJALISTY TERAPII UZALEŻNIEŃ

I. Instruktor terapii uzależnień powinien posiadać następujące umiejętności:

- 1) motywowania pacjenta do zmiany destrukcyjnego stylu życia związanego z używaniem narkotyków;
- 2) realizacji zadań wynikających z procesu diagnozy i terapii;
- 3) przygotowania i prowadzenia zajęć edukacyjnych i profilaktycznych, o ile pozostają one w związku z programem terapii pacjenta;
- 4) prowadzenia grup terapeutycznych o charakterze zadaniowym, o ile pozostają one w związku z programem terapii pacjenta.

II. Specjalista terapii uzależnień powinien:

- 1) samodzielnie zaplanować i przeprowadzić diagnozę przypadku i przygotować odpowiedni dla niego projekt planu terapeutycznego;
- 2) posiadać znajomość metod terapeutycznych i umiejętność ich zastosowania w trakcie realizacji planu terapeutycznego;
- 3) posiadać umiejętność przygotowania i prowadzenia zajęć edukacyjnych i profilaktycznych, o ile pozostają one w związku z programem terapii pacjenta.

III. Program Szkoleniowy — minimalna podstawa programowa:

1. Moduł I — obowiązkowy wyłącznie dla osób, których staż pracy w terapii uzależnień wynosi mniej niż 2 lata:

- 1) psychopatologia — seminarium w wymiarze nie mniejszym niż 30 godzin;
- 2) staż kliniczny w wymiarze nie mniejszym niż 120 godzin w następujących typach placówek rekomendowanych przez Biuro:
 - a) zakładach opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży,
 - b) zakładach opieki zdrowotnej dla dorosłych;
- 3) warsztaty w wymiarze nie mniejszym niż 100 godzin, obejmujące:
 - a) umiejętności interpersonalne niezbędne w pracy terapeutycznej,
 - b) kontakt terapeutyczny,
 - c) podstawy pracy indywidualnej z pacjentem.

2. Moduł II — obowiązkowy dla wszystkich uczestników szkolenia bez względu na staż pracy w terapii uzależnień:

- 1) zajęcia teoretyczne — w wymiarze nie mniejszym niż 30 godzin (wymóg odnoszący się do instruktora terapii uzależnień) lub 50 godzin (wymóg odnoszący się do specjalisty terapii uzależnień):
 - a) informacje ogólne:
 - społeczne, kulturowe i ekonomiczne aspekty używania substancji psychoaktywnych,
 - przepisy prawa dotyczące narkotyków i narkomanii,
 - charakterystyka środków psychoaktywnych,
 - medyczny aspekt uzależnienia i choroby współwystępujące,

- neurobiologiczne mechanizmy uzależnień od substancji psychoaktywnych,
 - struktura systemu pomocy osobom uzależnionym w Polsce,
 - b) kwalifikacja i motywowanie do leczenia:
 - nawiązywanie kontaktu terapeutycznego,
 - motywowanie do zmiany i kontakt terapeutyczny,
 - wstępna diagnoza i kwalifikacja,
 - c) przegląd teorii uzależnień,
 - d) diagnoza w uzależnieniach:
 - diagnoza medyczna — ICD 10,
 - diagnoza problemowa,
 - e) podstawowe formy leczenia i rehabilitacji uzależnień:
 - oddziaływania psychoterapeutyczne (terapia indywidualna, terapia grupowa, terapia rodzin, interwencja kryzysowa),
 - farmakoterapia w uzależnieniu,
 - f) minimalizacja szkód zdrowotnych,
 - g) podstawowe modele terapii osoby uzależnionej od środków psychoaktywnych (Model Społeczności Terapeutycznej, Model Minnesota),
 - h) opracowywanie Indywidualnego Programu Zdrowienia (Indywidualnego Programu Terapeutycznego),
 - i) rehabilitacja społeczna i zawodowa, w tym reintegracja społeczna osób uzależnionych,
 - j) profilaktyka uzależnień:
 - programy psychoedukacyjne (promocja zdrowia),
 - praca z grupami ryzyka,
 - interwencje kryzysowe (np. kryzysy wieku dorastania),
 - k) zespół wypalenia zawodowego,
 - l) standardy zawodowe i etyczne pracy terapeuty,
 - m) elementy psychopatologii,
 - n) zarządzanie zespołem terapeutycznym (wymóg odnoszący się do specjalisty terapii uzależnień),
 - o) ewaluacja programów terapeutycznych (wymóg odnoszący się do specjalisty terapii uzależnień);
- 2) treningi psychologiczne — w wymiarze nie mniejszym niż 80 godzin:
- a) trening interpersonalny,
 - b) trening intrapsychiczny;
- 3) warsztaty — w wymiarze nie mniejszym niż 140 godzin (wymóg odnoszący się do instruktora terapii uzależnień) lub 160 godzin (wymóg odnoszący się do specjalisty terapii uzależnień):
- a) umiejętności interpersonalne niezbędne w pracy terapeutycznej,
 - b) kontakt terapeutyczny,
 - c) podstawy pracy indywidualnej z pacjentem,
 - d) podstawy pracy z grupą,
 - e) podstawy pracy z rodziną,
 - f) pierwsza pomoc w kryzysie,
 - g) diagnoza problemowa,
 - h) formułowanie i prowadzenie Indywidualnego Programu Zdrowienia (Indywidualnego Programu Terapii),
 - i) specyfika pracy terapeutycznej z tzw. grupami specyficznymi,
 - j) podstawy pracy metodą społeczności terapeutycznej,
 - k) procedury i badania ewaluacyjne (wymóg odnoszący się do specjalisty terapii uzależnień);
- 4) staże kliniczne, obejmujące nie mniej niż 80 godzin w okresie nie krótszym niż 14 dni roboczych i podejmowane po ukończeniu zajęć teoretycznych, treningów psychologicznych oraz zajęć warsztatowych w zakładach opieki zdrowotnej rekomendowanych przez Biuro w niżej wskazanych typach placówek dla osób uzależnionych od narkotyków:
- a) stacjonarne placówki rehabilitacji osób dorosłych,
 - b) stacjonarne placówki rehabilitacji dla dzieci i młodzieży,
 - c) poradnia terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży,
 - d) poradnia terapii uzależnień dla dorosłych;
- 5) superwizja kliniczna — w wymiarze nie mniejszym niż 70 godzin dydaktycznych, obejmująca opracowanie i udokumentowanie 100 godzin programu pracy indywidualnej i grupowej z pacjentem, odbywająca się pod nadzorem superwizora z listy superwizorów rekomendowanych przez Biuro; superwizję kliniczną podejmuje się po ukończeniu zajęć teoretycznych, treningów psychologicznych oraz zajęć warsztatowych.

IV. Czasowy wymiar zajęć:

- 1) nie mniej niż 650 godzin zajęć dydaktycznych (wymóg odnoszący się do instruktora terapii uzależnień) lub 690 godzin zajęć dydaktycznych (wymóg odnoszący się do specjalisty terapii uzależnień) oraz udokumentowany 100-godzinny program pracy indywidualnej i grupowej z pacjentem w odniesieniu do osób, których staż pracy w terapii uzależnienia wynosi mniej niż 2 lata;
- 2) nie mniej niż 400 godzin zajęć dydaktycznych (wymóg odnoszący się do instruktora terapii uzależnień) lub 440 godzin zajęć dydaktycznych (wymóg odnoszący się do specjalisty terapii uzależnień) oraz udokumentowany 100-godzinny program pracy indywidualnej i grupowej z pacjentem w odniesieniu do osób, których staż pracy w terapii uzależnienia wynosi co najmniej 2 lata.

WZÓR

.....
(pieczęć Krajowego Biura
do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii)

.....
(miejsowość)

.....
(data)

CERTYFIKAT

specjalisty terapii uzależnień

.....
(imię i nazwisko)

ukończył(a) szkolenie w dziedzinie uzależnień w zakresie nabycia uprawnień specjalisty terapii uzależnień
w wymiarze (liczba godzin szkolenia)

w tym: zajęcia teoretyczne

staż kliniczny

superwizja kliniczna

i nabył(a) uprawnienia specjalisty terapii uzależnień.

Nazwa podmiotu prowadzącego szkolenie

.....

.....

Numer certyfikatu

.....

.....

Przewodniczący
Komisji Egzaminacyjnej

Dyrektor
Krajowego Biura
do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

WZÓR

.....
(pieczęć Krajowego Biura
do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii)

.....
(miejsowość)

.....
(data)

CERTYFIKAT

instruktora terapii uzależnień

.....
(imię i nazwisko)

ukończył(a) szkolenie w zakresie instruktora terapii uzależnień

w wymiarze (liczba godzin szkolenia)

w tym: zajęcia teoretyczne

staż kliniczny

superwizja kliniczna

i nabył(a) uprawnienia instruktora terapii uzależnień.

Nazwa podmiotu prowadzącego szkolenie

.....

.....

Numer certyfikatu

.....

.....

Przewodniczący
Komisji Egzaminacyjnej

Dyrektor
Krajowego Biura
do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii